

## **Сабақтың тақырыбы:**

Австралияның географиялық орны. Жер бедері мен пайдалы қазбалары.

**Сабақтың мақсаты:** Оқушыларға Австралияның географиялық орнының ерекшеліктерін, жер бетінің сипатын, табиғатын түсіндіріп, оның тарихын, жер бетінің құрылысы туралы білімді қалыптастыру.

**Білімділік мақсаты:** Оқушыларға жаңа сабақты мазмұндау. Австралияның зерттелу ерекшелігін, қасиеттерін, даму ерекшеліктерін ғылыми деректерді пайдаланып тереңдете меңгерту.

**Дамытушылық мақсаты:** Білімге құштарлығын, дүние танымдылық көзқарасын, картамен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыра отырып және өз бетімен білім алу дағдыларын дамыту.

**Тәрбиелік мақсаты:** Ғылыми деректерге сүйене отырып, халықтық тәрбие үлгілерін қолдану, өсіп-өркендеу тұрғысынан дұрыс қабылдауға, ұлтаралық сыйластыққа, шындыққа, жауапкершілікке тәрбиелеу.

# "Білім бәйгесі"

## I- топ

1. Африкадағы ең ұзын көл
2. Солтүстік Америка даласы.
3. Жер шарындағы 2-ші орындағы материк
4. Ең үлкен арал
5. Мұз басу әсерінен қалыптасқан тік жағалы , терең тар шығанақты не дейміз?
6. Ең кішкентай құс.
7. Африканың шөптесін өсімдіктер мен бұталы ағаштар өсетін даласы.
8. Дүние жүзіндегі ең терең шұңғыма қалай аталады?

## II-топ

1. Африканың ең биік нүктесі.
2. Бразилия саваннасы қалай аталады?
3. Дүниежүзінде ең биікте жатқан көл.
4. Дүние жүзінде әйгілі цейлон шайы мен үнді шайы өсірілетін ел.
5. Евразиядағы ең биік жанартау.
6. Вельвичия өсімдігі қайда өседі?
7. Африкадағы кеуіп қалған өзен арнасы қалай аталады?
8. Африканың өзендерінің су жинау алаптары.

## III топ

1. Бразилия саваннасы
2. Ең ылғалды жасыл материк
3. Суккулент дегеніміз не?
4. Анд тауының символы болған жануар
5. Атакама шөлі қай тауда орналасқан?
6. Гуано дегеніміз не?
7. Кактустың отаны.
8. Табиғи каучук алынатын ағаш

# ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТЫ ОЯТУ

Ертеде ренжіп мен аралдарға,

Кетіп ем жылжып өзге жағалауға.

Оңтүстік жарты шарды мекен еттім,

Талайлар көшіп келді паналауға.

Сондайлық аспан тірер тауларым жоқ

Ойпат көп, шығысымда жоталар көп.

Шағыл мен құм басады баурайымды.

Сөнбеген өзгелердей жанартау жоқ,

Тұрсамда ортасында мұхиттардың,

Суына жауын-шашын қанықпадым.

Оңтүстік тропигі кесіп өтіп,

Шудаларын бұлттардың келтірмей жүр.

Менде бар жануарлар өзгеде жоқ,

Қалтала аю, қалталы кенгуру көп.

Мен өзім кіп-кішкентай болғанменен

Материктің сыры мен жұмбағы көп.

**Білемін**

**Білгім келеді**

**Мен үшін  
жаңалық**

--	--	--

I-ТОП Австралия материяіінің ерекшелік белгілерін анықтау.

II-топ. Материктің географиялық орнын анықтау.

А) Материктің экваторға, бастапқы меридианға ,  
тропиктік сызықтарға қатысты орнын анықтау.

Ә) Шектесіп жатқан мұхиттар мен теңіздер,  
материктер.

Б) Қандай климаттық белдеулерде орналасқан?

III- ТОП. Жер бедері мен пайдалы қазбалары.

### Тірек сөздер

1. Австралия
2. Жылы сулары
3. Маржандық құрылымдар
4. Гондваналық ежелгі платформа
5. Таулы үстірттер
6. Австралия Альпісі
7. Пайдалы қазбалары

# Жер шарындағы ең аласа материк

Теңіз деңгейінен  
ең төмен орналасқан  
нүкте-Эйр көлі 16 м

Материктің шығысында ең  
ірі  
Марландық құрылым-Үлкен  
Тосқауыл рифі орналасқан

Оқшау орналасуына  
байланысты алғашқы  
қалталы  
сүтқоректі жануарлар

Австралия  
материгінің  
ерекшелігі

Жер шарындағы ең кіші  
материк

Материктің теңіз деңгейінен  
ең биік нүктесі-Костюшко  
тауы 2228 м.

Жер шарындағы ең құрғақ  
материк

Сөнбеген жанартаулары жоқ материк

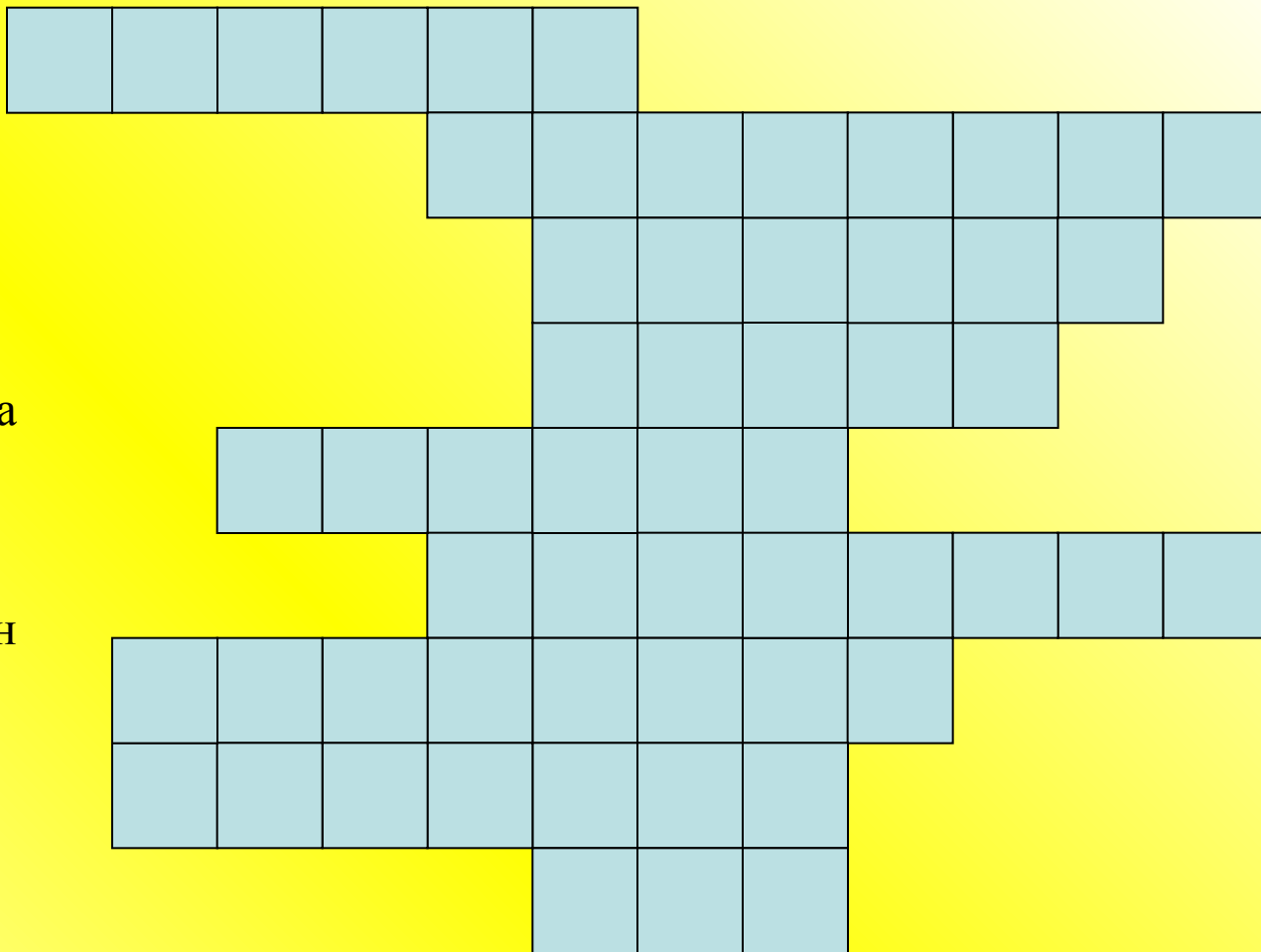
## *Материктың шеткі нүктелері:*

1. Солтүстігінде-Йорк 10 о.е. 142 ш.б.
2. Оңтүстігінде –Оңтүстік шығыс 39 о.е. 147 ш.б.
3. Батыста-Стип-Пойнт 26 о.е. 113 ш.б.
4. Шығыста-Байрон 28 о.е. 153 ш.б.





1. Австралияда кездесетін жануар
2. Материктің оңтүстігіндегі үлкен шығанақ
3. Австралиядағы ірі қала
4. Австралиядағы пайдалы қазба
5. Австралиядағы ірі өзен
6. Австралияның астанасы
7. Австралияда өсетін ағаш
8. Австралиядағы ең үлкен өзен жүйесі
9. Материктің солтүстік батысындағы арал



## *Кескін картамен жұмыс*

**1-тапсырма. Материктің шеткі нүктелерінің координатын анықтау.**

**2-тапсырма. С- О –нің Б-Ш-ның арақашықтығын есептеу.**

**3-тапсырма. Материктің шеткі нүктелерін, түбектерін, шығанақтарын, бұғаздарын кескін картаға түсіру**

# Адасқан объектіні табу

- |           |               |           |
|-----------|---------------|-----------|
| 1. Тынық  |               |           |
| арал      | 2. Тасмания   | шыбын     |
|           | 3. Цеце       | көл       |
|           | 4. Таньганика | мұхит     |
|           | 5. Анхель     | шөл       |
|           | 6. Гималай    |           |
| сарқырама |               | 7. Панама |
| өзен      |               |           |
|           | 8. Амазонка   | тау       |
|           |               | 9. Сахара |
| канал     |               |           |



## Бекіту тесті.

1. Жер шарындағы ең кіші материк.
  - А) Африка
  - Ә) Европа
  - Б) Австралия
  - В) Антарктида
2. Аустралия материгінің жер көлемі
  - А) 7,6 млн. шқ.2
  - Ә) 7,2 млн. шқ.2
  - Б) 7 млн. шқ.2
  - В) 9 млн. шқ.2
3. Эйр көлінің деңгейі.
  - А) 12 м
  - Ә) 14 м
  - Б) 8 м
  - В) 10 м
4. Аустарлия одағының астанасы
  - А) Сидней
  - Ә) Марлен
  - Б) Клаид
  - В) Канберра
5. Дүние жүзіндегі ең биік ағаш
  - А) Баобаб
  - Ә) Эвкалипт
  - Б) Емен
  - В) Папоротник
6. Австралия материгінің ең биік нүктесі?
7. Австралия материгінің ең биік аласа жері?

# Біз картаны білеміз бе?

**I топ. Гималай, Гренландия, Намебия, Гудзон, Анхель, Тасмания, Суайрық тау жотасы**

**II топ. Ұлы Қытай жазығы, Мак-Кинли, Флорида, Муррей, Чад, Атлас**

**III топ. Пиреней, Камчатка, Лабродор, Бразилия, Сидней, Карпентария**